

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**

**Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування**

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

**Матеріали ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції**

15 травня 2025 р.

**Полтава
2025**

УДК 330.101.5

*Мирошниченко Аліна Іванівна,
кандидат наук з державного управління
Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка»*

ORBIS ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У сучасному глобалізованому світі економічна безпека є одним із ключових чинників ефективної діяльності та довгострокового розвитку будь-якого суб'єкта господарювання. Сучасні ризики – від фінансових махінацій і недобросовісних контрагентів до складних транснаціональних схем власності – вимагають системного підходу до збору, обробки та аналізу економічної інформації. У цьому контексті інформаційно-аналітичні платформи, такі як ORBIS, стають невід'ємним інструментом управління ризиками та прийняття стратегічних рішень.

ORBIS – це глобальна база даних компаній, що містить інформацію про понад 400 мільйонів приватних і публічних компаній з усього світу. База включає: фінансову звітність (включаючи консолідовану), структури власності (в тому числі бенефіціарів), інформацію про керівництво компаній, показники кредитоспроможності, участь у судових спорах, зв'язки з іншими юридичними та фізичними особами [1].

Платформа розроблена компанією Bureau van Dijk, яка є частиною Moody's Analytics. Вона є особливо цінною для транснаціонального аналізу, перевірок та стратегічного планування.

Забезпечення економічної безпеки включає виявлення та нейтралізацію загроз фінансовій стабільності, діловій репутації та конкурентоспроможності компанії. ORBIS допомагає в цьому за кількома напрямками: ідентифікація

потенційних ризиків (доступ до історичних даних дозволяє виявити недобросовісну ділову поведінку, фінансову нестабільність або ризиковані бізнес-зв'язки); прозорість структури власності (можливість аналізу кінцевих бенефіціарів уникає залучення до сумнівних або офшорних схем); підтримка антикорупційних ініціатив (перевірка зав'язків з політично значущими особами, що важливо у державних закупівлях і для банківської сфери) [1].

База ORBIS має широке практичне використання в різноманітних сферах і можливості його використання все збільшуються.

У сучасній бізнес-практиці ORBIS слугує надійним інструментом для перевірки контрагентів перед укладанням угод, дозволяючи оперативно отримувати інформацію щодо фінансової стабільності компаній, наявності судових спорів, репутаційних ризиків або включення до санкційних списків. Крім того, ORBIS активно використовується у процесі вивчення ринкової ситуації, коли виникає потреба у регулярному відстеженні діяльності конкурентів, динаміки розвитку партнерів та потенційних клієнтів. Це сприяє глибшому розумінню тенденцій та структури відповідного ринку.

У сфері інвестування платформа надає можливість проводити всебічний аналіз компаній за фінансовими показниками, що формувалися протягом кількох років, а також вивчати особливості структури капіталу, що вкрай важливо для прийняття виважених інвестиційних рішень. ORBIS також відіграє вагомий роль у сфері державного управління, де її інструменти дозволяють оцінювати надійність учасників державних закупівель, виявляти фіктивні юридичні особи та перевіряти прозорість структури власності.

Впровадження ORBIS у систему корпоративного управління дозволяє зміцнити фінансову дисципліну, посилити контроль за внутрішніми процесами та налагодити

ефективну аналітику. Це сприяє підвищенню рівня прозорості діяльності, формуванню якісної системи аудиту, а також забезпечує відповідність міжнародним стандартам у сфері боротьби з відмиванням коштів і фінансового моніторингу. У результаті компанія стає привабливішою для інвесторів та партнерів, здатна ефективно управляти ризиками й підтримувати високу репутацію на ринку.

Як приклад використання ORBIS розглянемо наступне:

1. Міжнародний валютний фонд (МВФ) у межах дослідження «Do FDI Firms Employ More Workers than Domestic Firms for Each Dollar of Assets?» використав дані з бази ORBIS для аналізу структури зайнятості в компаніях з іноземними інвестиціями у понад 80 країнах світу. За допомогою фінансових показників, а також інформації про власників компаній, дослідники встановили, що іноземні фірми, як правило, мають нижчий рівень зайнятості на одиницю активів у порівнянні з місцевими підприємствами.

Дослідження акцентує на тому, що компанії з ПП мають вищу капіталомісткість і часто працюють у менш трудомістких секторах. Це стало можливим завдяки деталізованій фінансовій інформації, зібраній у базі ORBIS, зокрема даним про активи, прибутки, чисельність персоналу, структуру власності. Аналітика ORBIS допомогла виявити системні відмінності між типами підприємств, а також запропонувати відповідні рекомендації для країн, які прагнуть привабити іноземні інвестиції з високим ефектом для ринку праці [3].

2. База даних ORBIS широко використовується в академічному середовищі для створення репрезентативних вибірок підприємств. Так, у роботі «Firm Dynamics and Aggregate Productivity: A Quantitative Exploration» дослідники Фернальд, Гальяноне та інші (Університет Меріленда, NBER) застосували ORBIS для побудови панельних даних про підприємства в європейських країнах.

Дослідження вивчає взаємозв'язок між динамікою підприємств (entry/exit), продуктивністю та макроекономічними показниками. Завдяки ORBIS автори отримали дані про чисельність персоналу, виручку, обсяг активів та структуру власності для тисяч фірм упродовж 10 років. Ці дані дозволили моделювати ефекти змін у ринкових структурах і сформулювати економічні гіпотези щодо впливу політик на продуктивність і стійкість національної економіки [2].

Отже, ORBIS є не лише джерелом інформації, а стратегічним інструментом, який формує нову якість управління ризиками, прийняття рішень і забезпечення прозорості в бізнесі. У світлі зростаючих викликів, ORBIS стає невід'ємною частиною системи економічної безпеки, сприяє довгостроковій стабільності, підвищенню довіри до бізнесу та забезпеченню стійкого розвитку як окремих компаній, так і економіки загалом.

Література

1. Bureau van Dijk – A Moody's Analytics Company. (n.d.). ORBIS – Global company information and business intelligence. URL: <https://www.bvdinfo.com/en-gb/our-products/data/international/orbis>
2. Fernald, J., Gali, J., Gopinath, G., Hall, R. et al. (2015). Firm Dynamics and Aggregate Productivity: A Quantitative Exploration. NBER Working Paper No. 21558. National Bureau of Economic Research. URL: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w21558/w21558.pdf
3. Tang, H., Wei, S.-J., & Wang, W. (2020). Do FDI Firms Employ More Workers than Domestic Firms for Each Dollar of Assets? IMF Working Paper No. 20/62. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2020/03/13/Do-FDI-Firms-Employ-More-Workers-than-Domestic-Firms-for-Each-Dollar-of-Assets-49250>